

Bijlage A: Het CDA-programma

Deze bijlage geeft een gedetailleerd overzicht van de door het CDA voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën en de microlastendruk. De bedragen in deze bijlage zijn ex ante en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van de ontwikkeling bij ongewijzigd beleid (zie Economische Verkenning 2011-2015). De bedragen hebben betrekking op 2015 en luiden allemaal in prijzen 2010; dit geldt ook voor de beschrijving van belasting- en premietarieven.

A.1 Ombuigingen CDA

Het CDA buigt 21,4 mld euro om op de collectieve uitgaven. Hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel A.1 geeft een overzicht.

Sociale Zekerheid

- Op de zorgtoeslag wordt in totaal 1,3 mld omgebogen. Het CDA beperkt de zorgtoeslag door zowel het percentage dat paren zelf moeten betalen als het afbouwpercentage in vijf jaar tijd met 1%-punt te verhogen tot 6%. Het percentage dat alleenstaanden zelf moeten betalen wordt in vijf jaar met 0,3%-punt verhoogd tot 3%. Dit is een ombuiging van 1,2 mld euro (1,9 mld euro structureel). Daarnaast heeft het pakket van maatregelen op het gebied van de zvw een neerwaarts effect op de kosten van de zorgtoeslag van 0,1 mld euro.
- De aow-leeftijd wordt door het CDA in 2015 verhoogd met één jaar. In 2020 volgt een tweede verhoging van één jaar tot 67 jaar. Het Witteveen kader schuift mee. Dit geeft een besparing op de aow-uitgaven van 1,0 mld euro in 2015. Het structurele effect bedraagt 4,6 mld euro (inclusief versobering Witteveen kader en werkgelegenheidseffecten).
- Het CDA beperkt de duur van de ww-uitkering (die start na 6 maanden loondoorbetaling) tot maximaal 12 maanden en decentraliseert de uitvoering van de re-integratie vanuit de ww. Rekening houdend met weglek via lagere belastingen en hogere uitgaven aan inkomensafhankelijke regelingen, leveren deze maatregelen een besparing op van 0,9 mld euro in 2015. Het structurele effect is 1,2 mld euro.
- Het CDA koppelt de uitkeringen (exclusief aow) vijf jaar lang aan de inflatie in plaats van de contractlonen. Dit betekent een besparing van 0,8 mld euro, waarbij is gecorrigeerd voor gedragseffecten en weglek naar hogere toeslagen. Op lange termijn neemt de besparing af tot 0,3 mld euro.
- Het CDA schaft de aow-tegemoetkoming in elf jaar af. Dit bespaart 0,6 mld euro in 2015 en 0,9 mld euro vanaf 2021.

Tabel A.1 Ombuigingen CDA, 2015 (prijzen 2010, mld euro)**Naar beleidsmatig cluster**

Sociale zekerheid	7,6	
w.v. beperking zorgtoeslag		1,3
verhoging aow-leeftijd		1,0
verlaging ww-duur		0,9
koppeling uitkeringen aan inflatie		0,8
afschaffing aow-tegemoetkoming		0,6
beperking wsw		0,6
afschaffing overdraagbaarheid heffingskorting in bijstand		0,5
beperking kinderopvangtoeslag		0,5
beperkingen wajong		0,4
korting re-integratiebudget en verhoging effectiviteit van re-integratie		0,4
overig		0,5
Zorg	3,7	
w.v. invoering vouchersysteem in de awbz		0,7
extramuralisering		0,5
verhoging norm gebruikelijke zorg		0,2
beperking subsidies VWS		0,2
verlaging norminkomen specialisten en bestuurders		0,6
doelmatigheid en marktwerking zvw		0,6
partiële herijking gvs		0,2
invoering btw-compensatiefonds		0,2
overig		0,5
Onderwijs	1,2	
w.v. hoger collegegeld bij studie-uitloop		0,4
minder en kortere mbo-opleidingen		0,2
overig		0,6
Overdrachten aan bedrijven	0,4	
Openbaar bestuur	2,9	
w.v. Rijk		0,8
lokaal bestuur		1,8
overig		0,4
Veiligheid	1,0	
w.v. uitvoerende diensten korten		0,5
veiligheidsketen korten		0,4
overig		0,1
Defensie	0,5	
Bereikbaarheid	1,0	
w.v. anders betalen voor mobiliteit terugdraaien		0,3
openbare aanbesteding hoofdtrainnet en ov in de drie grote steden		0,3
overig		0,4
Milieu	0,7	
Internationale samenwerking	1,6	
w.v. lagere EU-afdrachten		1,0
minder ontwikkelings samenwerking (oda deel)		0,6
Overig	0,8	
Totaal ombuigingen gecorrigeerd	21,4	
Financieringsverschuivingen	1,0	
Totaal ombuigingen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	22,4	

- Op het terrein van de wsw bespaart het CDA 0,6 mld euro in 2015 en op de lange termijn 0,5 mld euro door het huidige systeem te vervangen door een systeem van loondispensatie, waarbij bestaande gevallen meteen onder het nieuwe regime komen te vallen en bovendien opnieuw worden gekeurd.
- Het CDA schrapt in 27 jaar de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting in het sociaal minimum voor de bijstand, waardoor in 2015 0,5 mld euro wordt bespaard. Hierbij is rekening gehouden met de maatregelen die CDA neemt op het terrein van wijong en wsw en met weglek naar toeslagen. Structureel levert de maatregel 2,2 mld euro op.
- Het CDA buigt 0,5 mld euro om op de kinderopvangtoeslag door het maximum aantal dagen per week dat vergoed wordt voor tweeverdieners op drie te stellen en voor alleenstaanden op vier. Daarnaast wordt het maximum uurbedrag voor vergoeding verlaagd naar 5,20 euro voor buitenschoolse en dagopvang.
- Het CDA beperkt de nieuwe instroom in de wijong tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikten en verlaagt de wijong-uitkering naar 70% van het wettelijk minimumloon voor bestaande gevallen die niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. In 2015 wordt hierdoor 0,4 mld euro bespaard. In 2040 is het effect van deze maatregel 0,5 mld euro.
- Het CDA buigt op het gebied van re-integratie- en arbeidsmarktbeleid 0,4 mld euro om. Dit betreft onder andere een korting op het re-integratiebudget en een verhoging van de effectiviteit van re-integratie door deze voor de ww onder te brengen bij gemeenten.
- Het CDA verhoogt het kortingspercentage in de huurtoeslag tussen de kwaliteitskortings- en aftoppingsgrens van 25% naar 50%. Hierdoor wordt 0,3 mld euro bespaard.
- Op het terrein van de bijstand bespaart het CDA in totaal 0,1 mld euro door hogere boetes bij fraudebestrijding en het schrappen van de wwik.
- Enkele kleinere maatregelen op het terrein van sociale zekerheid zijn onder andere het invoeren van loondoorbetaling bij ziekte in de uitzendbranche, duranticumulatie van de ziekwet met de ww, budgettering van de ioaw en ioaz en stopzetting van de export van de aow-tegemoetkoming naar het buitenland en van de kinderbijslag en het kindgebonden budget naar landen buiten de Europese Economische Ruimte. Het gezamenlijke effect van deze maatregelen is 0,1 mld euro.

Zorg

- Het CDA voert voor alle awbz-zorg met uitzondering van de functie begeleiding een vouchersysteem in. Cliënten ontvangen op basis van de indicatiestelling een voucher die recht geeft op circa 90% van de huidige zorgkosten. Hiervan dienen zij zelf de zorg in te kopen, waarbij de mogelijke meerkosten voor rekening van de cliënt zijn. Omdat in deze systematiek cliënten direct geconfronteerd worden met de zorgkosten ontstaat een sterke prikkel om zorg scherp in te kopen. Daarom kan een doelmatigheidswinst worden verwacht ten opzichte van de huidige systematiek, deze is geraamd op circa 5%. De vouchersystematiek zal er ook toe leiden dat cliënten die extra zorg of service willen en bereid zijn hiervoor te betalen, dit zelf kunnen inkopen. Het invoeren van een vouchersysteem levert een besparing op van 0,7 mld euro. In

tegenstelling tot de huidige pgb's, zullen de door het CDA voorgestelde vouchers alleen aangewend kunnen worden voor gekwalificeerde zorg. Hier gaat een remmend effect van uit dat is geraamd op 0,1 mld euro. Naast het vouchersysteem blijft een inkomensafhankelijke eigen bijdrage bestaan, maar deze wordt verlaagd met 0,8 mld euro ten opzichte van de huidige bijdrage om zo tegemoet te komen in de zorgkosten die cliënten nu gedeeltelijk voor eigen rekening nemen.¹

- Minder complexe zorg wordt voor nieuwe cliënten niet langer intramuraal aangeboden. Dit geldt zowel voor de geestelijke gezondheidszorg als voor ouderenzorg. Hierdoor treedt een besparing op van 0,4 mld euro in 2015 waarvan 0,1 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten waardoor de gecorrigeerde besparing op 0,7 mld euro uitkomt. In 2020 bedraagt de totale besparing 0,7 mld euro.
- Voor cliënten die gebruik maken van persoonlijke verzorging wordt de gebruikelijke zorg verhoogd met 30 minuten per week, waardoor zij een groter beroep moeten doen op hun eigen netwerk of met eigen middelen deze zorg zelf moeten inkopen. Dit levert een besparing op van 0,2 mld euro.
- Het CDA bezuinigt 0,2 mld op subsidies VWS.
- Het CDA kiest ervoor de kosten van zorg en wonen te scheiden. Zorginstellingen dienen huur- en servicekosten direct bij cliënten in rekening te brengen, die hier via een (additionele) verlaging van de eigen bijdrage en verhoging van de huurtoeslag voor worden gecompenseerd. Zorginstellingen worden op deze manier geprikkeld zich beter te richten op de wensen van cliënten en dit levert een doelmatigheidswinst op van 0,1 mld euro in 2015 oplopend tot 0,3 mld euro in 2020.
- Het CDA hevelt de functie begeleiding over naar de wmo. Aangezien de wmo een voorziening is, vervalt voor deze functie het recht op zorg en wordt het mogelijk dat gemeenten maatwerk gaan leveren door beter rekening te houden met de eigen mogelijkheden van de cliënt. In combinatie met een sterkere prikkel om deze zorg scherp in te kopen, leidt dit in potentie tot een doelmatigheidswinst die is geraamd op 5%, ofwel 0,1 mld euro.
- Het verlagen van het norminkomen van medisch specialisten en bestuurders in de zorg leidt tot een ombuiging van 0,6 mld euro op de uitgaven voor zorg.
- Het CDA neemt een aantal maatregelen ter bevordering van de doelmatigheid en de kwaliteit in de zorg. Zo wordt er een stringenter pakketbeheer ingevoerd bij het toelaten van nieuwe behandelingen. Verder wordt de kwaliteit en transparantie in de zorg vergroot door middel van de oprichting van een landelijk kwaliteitsinstituut. Tevens wordt de wettelijke positie van de Raden van Bestuur ten opzichte van de medisch specialisten versterkt. Gezamenlijk leidt dat tot een besparing van 0,4 mld euro.
- Het CDA wil de marktwerking in de zvw verder bevorderen (langs de lijnen van variant b uit heroverwegingsrapport 11). Zo worden de ex post compensatiemechanismen van verzekeraars afgebouwd waardoor ze meer risicodragend worden. De tarieven van de dbc's worden beperkt

¹ In Keuzes in Kaart 2011-2015 (blz. 68) is abusievelijk gemeld dat het CDA deze verlaagt met 0,5 mld euro.

verder geliberaliseerd, het B-segment in de ziekenhuiszorg wordt vergroot naar 50%. Daardoor blijft de overheid verantwoordelijk voor een substantieel deel van de tarieven voor ziekenhuizen. Per saldo levert dat in 2015 een besparing op van 0,2 mld euro, maar op lange termijn wordt wel een besparing van 0,7 mld euro bereikt.²

- Het geneesmiddelenvergoedingensysteem (gvs) wordt partieel herijkt, de overheid gaat op prijs en volume nieuwe geneesmiddelen inkopen en de receptregelvergoeding voor apothekers wordt vrijgegeven. Dit levert een besparing op van 0,2 mld euro.
- Er wordt een btw-compensatiefonds in de gehele zorg ingevoerd. Dat leidt tot een besparing van 0,2 mld euro.
- Het CDA verkleint het basispakket op basis van het ziektelastbeginsel. Er wordt 0,5 mld euro bespaard op mondzorg voor 18- tot 21-jarigen, anticonceptie, eenvoudige mobiliteitsmiddelen en verstrekkingen die samenhangen met een lage ziektelast.³ Aangezien verzekerden een deel daarvan particulier zullen gaan financieren, is 0,4 mld euro aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten.
- Een groter gewicht voor het inschrijftarief bij de bekostiging van de huisarts (capitation model) leidt tot een besparing van 0,1 mld euro.
- Verder verhoogt het CDA de eigen betalingen in de curatieve zorg. De eigen bijdragen voor de eerste en tweedelijns ggz worden verhoogd en cliënten in de ggz dienen de kosten van een afspraak zelf te betalen indien ze niet komen opdagen. Verder komt er een eigen bijdrage voor de tweedelijns tandheelkundige zorg en moet bij de fysiotherapeut 5 euro per behandeling worden betaald. Dat levert een besparing op van 0,2 mld euro waarvan 0,1 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten.
- Ter bevordering van de doelmatigheid wordt onder andere taakherschikking bevorderd en lichte tweedelijns ggz alleen nog vergoed indien het via de eerstelijns ggz is aangeboden. Dat leidt tot een besparing van 0,1 mld euro.
- De overheveling van revalidatie naar de zvw levert een doelmatigheidswinst op van 0,1 mld euro.
- Het CDA neemt de verhoging van het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning 2011-2015 niet over, maar kiest voor verhoging van het eigen risico met 20 euro. Het terugdraaien staat bij de intensiveringen geboekt. De verhoging van het eigen risico leidt tot een ombuiging van 0,2 mld euro en is vrijwel geheel het gevolg van een financieringsschuif van 0,2 mld euro van collectieve naar particuliere lasten door hogere eigen betalingen.
- Doordat bovengenoemde zvw-maatregelen elkaar deels overlappen komen bovenstaande ombuigingen in totaal 0,4 mld euro lager uit.

² Het CDA kiest niet voor het aantrekken van privaat kapitaal door zorgaanbieders, met medezeggenschap en winstuitkering, zoals abusievelijk is gemeld in Keuzes in kaart 2011-2015, blz. 67.

³ Het CDA kiest niet voor het schrappen van dbc's met lage ziektelast, zoals abusievelijk is gemeld in Keuzes in kaart 2011-2015, blz. 67.

Onderwijs

- Het CDA bezuinigt op het hoger onderwijs: studenten die meer dan een jaar studievertraging hebben moeten het instellingscollegegeld in plaats van het wettelijke collegegeld betalen (0,4 mld euro, 0,3 mld euro structureel), de ov-studentenkaart wordt versoerd (0,1 mld euro) en de duplicatie van opleidingen aan universiteiten wordt verminderd (0,1 mld euro).
- Op het mbo wordt 0,2 mld euro bezuinigd door minder opleidingen aan te bieden en door het verkorten er van.
- Verder bezuinigt het CDA 0,3 mld euro op het budgetteren van het speciaal onderwijs, het niet meer financieren van zittenblijvers die één jaar of meer vertraging oplopen, het samenvoegen van kenniscentra en bedrijfsleven tot een landelijk centrum, het korten op de gewichtenregeling voor leerlingen met een onderwijsachterstand en het verlengen van de aflossingstermijn van de studiefinanciering.
- Het CDA bezuinigt voor 0,1 mld euro op fundamenteel onderzoek door meer efficiëntie door samenvoeging van publieke onderzoeksinstituten met universiteiten.

Overdrachten aan bedrijven

- De innovatiesubsidies worden door het CDA verlaagd met 0,2 mld euro. Belangrijke maatregelen zijn bezuinigingen op specifieke thema's en 10% bezuiniging op de Grote Technologische Instituten.
- Het CDA draait de enveloppe 'innovatieve, ondernemende economie' uit het Coalitieakkoord terug (0,2 mld euro).

Openbaar bestuur

- Het CDA bezuinigt 3,6 mld euro op de bestuur- en apparaatkosten bij rijk, lokaal bestuur en zbo's zoals UWV (inclusief een tijdelijk besparingsverlies van 15%). Deze ombuigingen hebben vooral betrekking op de functie openbaar bestuur, maar slaan ten dele ook neer bij de functies veiligheid (bijvoorbeeld Dienst Justitiële inrichtingen en ondersteuning voor de rechtspraak), defensie (bijvoorbeeld defensie telematica organisatie) en bereikbaarheid (rijkswaterstaat), waardoor bij de functie Openbaar bestuur een besparing van 2,9 mld euro resteert.
- Bij het rijk en zbo's bij het openbaar bestuur (1,1 mld euro) worden de uitgaven beperkt door het aantal ministeries te verminderen, beter te sturen op de bedrijfsprocessen, diplomatie af te slanken en belastingaangifte en de uitkering van toeslagen te vereenvoudigen.
- Bij het lokaal bestuur (1,8 mld euro) wil het CDA de taken verminderen van gemeenten, de taak van provincies beperken tot het ruimtelijk economisch gebied, waterschappen samenvoegen met provincies, de efficiency in de waterketen verhogen en het aantal lokale politieke ambtsdragers met 30% verminderen.

Veiligheid

- Bij de functie veiligheid betreffen de bezuinigingen van 1,0 mld euro -naast de ombuigingen bij de uitvoerende diensten van de Ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken (0,5 mld euro)- diverse maatregelen zoals voorgesteld in heroverwegingsrapport 15, zoals besparingen door het aantal politie- en veiligheidsregio's te verminderen, de korpsen onder te brengen in één concern Nederlandse politie, het samenvoegen van politie, bijzondere opsporingsdiensten, marechaussee en douane en fusie tussen de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie (0,4 mld euro).

Defensie

- Het CDA kiest voor variant d uit heroverwegingsrapport 20 (0,4 mld euro) voor defensie met een breed takenpakket, maar een beperktere inzetbaarheid op deelterreinen in omvang en duur.
- Naast de bovenstaande besparingsvariant wordt het aantal jachtvliegtuigen verder verminderd en slaat een deel van de besparing door het samenvoegen van ministeries en het niet uitkeren van de prijsbijstelling neer bij defensie (0,1 mld euro).

Bereikbaarheid

- Het niet invoeren van de post anders betalen voor mobiliteit (abvm) levert een besparing van 0,3 mld euro op in 2015 en 0,0 mld euro vanaf 2020.
- Het CDA stelt voor het hoofdrailnet openbaar aan te besteden. Een deel van de hierdoor behaalde efficiencywinst zet het CDA in voor kwaliteitsverbetering. De besparing is 0,2 mld euro.
- Het CDA verplicht Amsterdam, Rotterdam en Den Haag het openbaar vervoer aan te besteden, dit levert een efficiencywinst op van 0,2 mld euro in 2015.
- Het CDA bespaart 0,1 mld euro door efficiencyverbetering bij beheer en onderhoud van infrastructuur.

Milieu

- Het CDA geeft 0,2 mld euro minder uit in het kader van het stimuleren van een duurzame leefomgeving.
- Het CDA schaft de regeling stimulering duurzame energieproductie (sde) af. Dit levert een besparing op van 0,1 mld euro in 2015 en 1,4 mld euro vanaf 2029.
- Het CDA schaft de overheidsbijdrage voor het afvalfonds af, waardoor 0,1 mld euro wordt bespaard.

Internationale samenwerking

- Het CDA gaat zich inzetten om de huidige korting van 1 mld euro op de EU-afrachten te continueren na 2013.
- Het CDA verlaagt het ontwikkelingssamenwerkingbudget volgens de oda-criteria met 0,1%-punt (0,6 mld euro) naar 0,7% bnp.

Overig

- De inburgering wordt beperkt tot nieuwe instroom en omgevormd tot een systeem van zelfstudie met kostendekkende leges. Ook wordt de instroom van asielzoekers beperkt en de asielprocedure verkort. Deze voorstellen uit heroverwegingsrapport 14 leveren samen een ombuiging van 0,4 mld euro op.
- Door ontschotting van de jeugdzorg kan de rijksbijdrage worden verminderd met 0,2 mld euro.
- De niet-belastingmiddelen van de overheid worden met 0,2 mld euro vergroot door verhoging van alle boetes, betere fraudebestrijding door een investering in nummerbordherkenning en het verhogen van griffierechten naar kostendekkend niveau.
- Bij de publieke omroep worden taken geschrapt waardoor 0,1 mld euro wordt bespaard.
- Het CDA bezuinigt op een groot aantal subsidies onder meer op diverse cultuursubsidies. Daarnaast wordt het budget voor stedelijke vernieuwing geschrapt
- Een aantal ombuigingen van het CDA hebben een direct en negatief effect op de belasting- en premieopbrengsten. Dit betreft de ombuigingen op de topinkomens in de zorg en de hoogte van uitkeringen inflatievolgend maken. Dit effect van 0,5 mld euro minder belasting- en premieopbrengsten is bij de ombuigingen op de overige uitgaven geboekt.

Financieringsverschuivingen

- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsschuiven bij de ombuigingen met 0,7 mld euro toe. Dat is het gevolg van de pakketverkleining (0,4 mld euro), verhoging eigen risico naar 230 euro (0,2 mld euro), eigen bijdragen in de ggz en fysiotherapie (0,1 mld euro) en de verminderde opbrengst eigen betalingen awbz (0,1 mld euro) doordat minder complexe zorg niet langer intramuraal wordt aangeboden.
- De rest van de financieringsverschuiving betreft de loondoorbetaling bij ontslag die het CDA invoert. De loondoorbetaling duurt maximaal 6 maanden, waarbij in de eerste twee maanden de werkgever het loon voor 100% doorbetaalt, in maand 3 en 4 voor 75% en in maand 5 en 6 voor 70%. De loondoorbetalingsperiode vervangt de huidige opzegtermijn (die maximaal 3 maanden duurt). De arbeidsrelatie blijft gedurende de periode in stand. De kosten van de loondoorbetalingsverplichting worden in mindering gebracht op de eventuele ontslagvergoeding. De besparing op de ww-uitgaven bedraagt 0,4 mld euro en is geboekt als financieringsverschuiving.

A.2 Intensiveringen CDA

Het CDA trekt 1,6 mld euro uit voor extra uitgaven; hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel A.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- Het CDA koppelt de hoogte van de bruto aow-uitkeringen aan het bruto minimumloon in plaats van de netto uitkeringen aan het netto minimumloon. Hierdoor stijgen de aow-uitgaven in 2015 met 0,2 mld euro (0,3 mld euro structureel).

Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	0,3	
w.v. aow		0,2
kindgebonden budget		0,1
Zorg	0,5	
Onderwijs	0,8	
w.v. teambeloning en bijscholing leraren		0,4
voor- en vroegschoolse educatie		0,2
overig		0,2
Veiligheid	0,2	
Overig	-0,2	
Totaal intensiveringen gecorrigeerd	1,6	
Financieringsverschuivingen	3,4	
Totaal intensiveringen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	5,0	

- Het CDA beperkt het kindgebonden budget tot een vast bedrag per huishouden. Dit bedrag komt overeen met het huidige bedrag voor een gezin met twee kinderen. Per saldo resulteert een intensivering van 0,1 mld euro.

Zorg

- Het CDA neemt het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning 2011-2015 niet over, maar kiest voor verhoging van het eigen risico met 20 euro. De verhoging van het eigen risico is bij de ombuigingen geboekt. Het terugdraaien leidt tot een intensivering van 3,9 mld euro waarvan 3,4 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten als gevolg van lagere eigen betalingen. Het remgeldeffect wordt hierdoor kleiner, wat een intensivering van 0,5 mld euro oplevert.

Onderwijs

- Voor leraren verhoogt het CDA het budget voor scholing (0,1 mld euro) en voert teambeloning in voor het primair en voortgezet onderwijs (0,3 mld euro).
- Het CDA intensificeert de uitgaven aan voor- en vroegschoolse educatie (0,2 mld euro).
- Verder intensificeert het CDA voor 0,2 mld euro door het belonen van excellentie aan universiteiten, het breder invoeren van kop/schakelklassen en vakscholen en het aanstellen van extra leermeesters in het mbo.

- Het CDA continueert met 0,1 mld euro de ‘kenniswerkersregeling’ die onderzoekers tijdelijk aanstelt bij publieke kennisinstellingen en breidt de subsidies voor Innovatie Prestatie Contracten uit met 0,1 mld euro.

Veiligheid

- Het CDA vergroot het aantal agenten op straat met 2000 (0,2 mld euro).

Overig

- De intensiveringen door prestatiebeloning voor leraren en de bruto koppeling van de aow-uitkeringen zorgen voor extra belasting- en premieopbrengsten. Dit is bij de intensiveringen op de overige uitgaven geboekt.

Financieringsverschuivingen

- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsschuiven bij de intensiveringen met 3,4 mld euro af. Het CDA draait het verhoogde eigen risico in de zvw (3,4 mld euro) terug.

A.3 Microlasten CDA

Tabel A.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen uit het CDA-programma. Hieruit blijkt dat het CDA de lasten met 2,0 mld euro verlicht. De lasten voor bedrijven dalen met 1,3 mld euro, waar deze voor huishoudens met 0,7 mld euro dalen.

Milieu

- Het CDA zet de verpakkingenbelasting om in een vereenvoudigde CO₂ productenbelasting met een bredere grondslag en verzwaart hiermee de lasten met 0,9 mld euro.
- Verhogen van vooral de hogere schijven van de energiebelasting op aardgas verzwaart de lasten met 0,6 mld euro.
- Het invoeren van een leveranciersverplichting voor duurzame energie verhoogt de lasten voor bedrijven en gezinnen met 0,4 mld euro in 2015 en 2,1 mld euro vanaf 2020.
- Het laten vervallen van de accijnskorting op rode diesel vergroot de lasten voor bedrijven met 0,2 mld euro.
- Het CDA voert een vlakke heffing (kilometerprijs) voor het personenautoverkeer in waarbij de helft van de vaste autobelastingen (mrb en bpm) wordt omgezet in een kilometertarief van 4 à 5 cent per kilometer. Daarbij kiest de partij voor een eenvoudiger systeem waarvan de uitvoerings- en exploitatiekosten naar verwachting ruim acht keer zo laag zijn in de periode 2011-2015 dan opgevoerd door het platform anders betalen voor mobiliteit. Daarnaast voert het CDA een kilometerprijs in voor het bestel- en vrachtverkeer van gemiddeld 1 cent per kilometer. Ook voor deze voertuigcategorieën geldt dat de helft van de vaste autobelastingen (mrb) wordt omgezet in een kilometertarief.

Tabel A.3 Microlasten CDA, 2015 (mld euro, prijzen 2010)		
Milieu	2,2	
w.v. verpakkingsbelasting wordt CO ₂ productenbelasting		0,9
verhoging energiebelasting aardgas: vooral hogere schijven		0,6
invoering feed-in duurzame energie systeem middels opslag op prijs		0,4
afbouw accijnskorting rode diesel		0,2
de gebruiker betaalt: kilometertarief		0,1
overig milieu		0,0
Inkomen en arbeid	- 3,4	
w.v. zorg		- 1,4
verlaging tweede schijf tarief met 2%-punt		- 1,7
verlaging ww-premie		- 0,9
vitaliteitsregeling		- 0,8
afschaffing levensloop		0,5
afschaffing spaarloon		0,3
versobering Witteveenkader		0,4
grondslageffect inkomensafhankelijke bijdrage zvw		- 0,3
aanpassing (aanvullende) alleenstaande ouderkorting		0,3
verhoging landbouwwijstelling in ib		- 0,1
overig (diverse ouder/kinderkortingen)		0,3
Vermogen en winst	- 1,2	
w.v. vermogensaftrek vennootschapsbelasting		- 1,5
verliesverrekening buitenlandse filialen beperken		0,3
aftrekbepanking rente van overnameholding		0,2
uitbreiding wbo (per saldo)		- 0,1
Overig	0,4	
w.v. verhoging tabaksaccijns met 10%		0,3
attracties van laag naar hoog btw-tarief		0,1
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	- 2,0	
w.v. huishoudens		- 0,7
bedrijven		- 1,3
Financieringsverschuivingen	2,6	
w.v. financieringsverschuivingen zorg		2,8
intertemporele schuiven		0,6
invoering feed-in systeem duurzame energie		- 0,4
loondoorbetaling werklozen 1e zes maanden		- 0,4
Totaal EMU-relevante lasten	0,6	

Inkomen en arbeid

- De microlasten als gevolg van de zorg dalen met 1,4 mld euro. Deze post bestaat uit doorwerking van verlaging van bruto uitgaven aan de curatieve zorg en financieringsschuiven in de awbz. De voor financieringsverschuivingen gecorrigeerde ombuigingen en intensiveringen in de zvw leiden tot 1,3 mld euro lagere zvw-premies. Eigen betalingen in de awbz nemen af hetgeen leidt tot een lastenverlichting van 0,1 mld euro.
- Het CDA verlaagt het tarief in de tweede schijf van de loon- en inkomstenheffing met 2%-punt, waardoor de lasten met 1,7 mld euro dalen.
- Het CDA hervormt de ww conform heroverwegingsrapport 10, variant b. Loondoorbetaling ww leidt tot hogere werkgeverslasten (0,4 mld euro), maar dit wordt gecompenseerd door een lagere

ww-premie. De ww-premie wordt met nog eens 0,9 mld euro verder verlaagd in verband met overige maatregelen in de ww.

- De spaarloon- en levensloopregeling worden budgettair neutraal omgezet in een vitaliteitsregeling.
- De aow-leeftijd wordt door het CDA in 2015 verhoogd met één vol jaar. In 2020 volgt een tweede verhoging met één jaar tot 67 jaar. Het Witteveenkader schuift mee. Dit betekent een lastenverzwaring van 0,4 mld euro.
- Als gevolg van de lagere zvw-werkgeverspremies hoeft minder loonheffing over deze premiegrondslag betaald te worden. De lasten worden hierdoor met 0,3 mld euro verlicht.
- De alleenstaande ouderkorting en de aanvullende alleenstaande ouderkorting gaan bij het CDA gelden voor kinderen tot en met 12 jaar (nu respectievelijk 27 en 16). Dit is een lastenverzwaring van 0,3 mld euro.
- Het CDA verhoogt de landbouwwijstelling in de inkomstenbelasting (0,1 mld euro).
- De aftrek van kosten van levensonderhoud van kinderen wordt door het CDA beperkt van 30 naar 21 jaar. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro.
- Het CDA verlaagt de alleenstaande ouderkorting met 488 euro in verband met verhoging van het kindgebonden budget. Dit geeft een lastenverzwaring van 0,1 mld euro.
- Het CDA bevriest de ouderenkorting tot en met 2021. De aanvullende ouderenkorting wordt wel op de normale wijze geïndexeerd. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro.
- De aanvullende alleenstaande ouderkorting gaat bij het CDA gelden voor kinderen tot en met 12 jaar (nu 16). Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro.

Vermogen en winst

- Het CDA voert een vermogensaftrek over het eigen vermogen in. Deze forfaitaire aftrek van 4% verlicht de lasten met 1,5 mld euro.
- Het CDA beperkt de mogelijkheid tot verliesverrekening voor buitenlandse filialen en verzwart hiermee de lasten met 0,3 mld euro.
- Het CDA voert een aftrekbeperking voor overnameholdings in. De lasten worden hierdoor met 0,2 mld euro beperkt.
- Uitbreiding en administratief aanscherpen van de wbo leveren per saldo een lastenverlichting op van 0,1 mld euro.

Overig

- Verhoging van de tabaksaccijns met 10% verzwart de lasten met 0,2 mld euro.
- Invoering van het algemene btw-tarief voor kermissen, attractieparken en sportwedstrijden verzwart de lasten met 0,1 mld euro.

Financieringsverschuivingen

- De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de microlasten en de EMU-relevante lasten te kunnen maken valt uiteen in een aantal onderdelen.
- De financieringsverschuivingen in de zorg zijn per saldo 2,6 mld euro. Deze sluit aan bij de financieringsverschuivingen zorg die bij de ombuigingen en intensiveringen nader worden toegelicht.
- De intertemporele schuif bestaat uit het additionele effect van de versobering van het Witterveenkader. Deze intertemporele schuif loopt niet mee in de mlo, maar is wel EMU-relevant.
- Invoering van een leveranciersverplichting voor duurzame energie verzwaart de lasten van gezinnen en bedrijven met 0,4 mld euro in 2015 en 2,1 mld euro vanaf 2020. Dit is wel relevant voor de microlasten maar werkt niet door in het EMU-saldo.
- Loondoorbetaling voor werklozen door bedrijven is wel mlo-relevant maar werkt niet door in het EMU-saldo.